

4.11 Minimalna plača

Rast minimalne plače je bila v letu 2012 četrto leto zapored višja od rasti povprečne bruto plače, po razmerju med njima pa smo že v samem vrhu držav EU. S 1. januarjem 2012 se je končalo prehodno obdobje postopnosti¹ približevanja zakonskemu znesku minimalne plače, tako da je ta (ob upoštevanju januarske uskladitve²) v letu 2012 znašala 763,06 EUR. Od povprečne izplačane bruto minimalne plače v predhodnem letu je bila višja za 6,3 % (v letu 2011 za 5,7 %, v letu 2010 za 14,6 %). Rast je bila ponovno precej višja od rasti povprečne bruto plače, ki je zaradi varčevalnih ukrepov v javnem sektorju in nadaljnega padca gospodarske aktivnosti stagnirala (0,1 %). Razmerje med povprečnim izplačanim bruto zneskom minimalne in povprečne plače se je v letu 2012 povečalo za 2,9 o. t. na 50,0 %. To nas podobno kot prejšnja leta uvršča v sam vrh držav članic EU. Od sedemnajstih članic, za katere so na voljo podatki, se je razmerje ob Sloveniji zvišalo še v osmih državah, v sedmih pa znižalo³.

Število prejemnikov minimalne plače se je v letu 2012 še povečalo, glede na leto pred uvedbo novega zakona o minimalni plači (2009) pa se je več kot podvojilo (z 19.047 na 44.990). Prejemnikov minimalne plače je bilo v letu 2012 za 3,3 % več kot leto prej. Obenem se je zvišal tudi delež njenih prejemnikov med vsemi zaposlenimi za 0,4 o. t. na 7,5 % (2009 3,0 %). Okrog 86 % vseh prejemnikov minimalne plače je bilo v dejavnostih zasebnega sektorja⁴. Njihovo število se je v zadnjem letu nekoliko znižalo (za 87 oseb na 38.888, 2009 18.596), v obdobju 2009–2012 pa se je delež prejemnikov povečal s 3,8 % na 8,8 %. V dejavnostih javnih storitev je bilo v tem obdobju povečanje sicer nizkega deleža bistveno večje (z 0,3 % na 3,9 % oz. s 451 na 6.102 prejemnikov), lansko povečanje števila (za 1.512) pa je tudi posledica znižanja plač javnim uslužbencem z ZUJF. V primerjavi s stanjem pred novim zakonom se je v dejavnostih zasebnega sektorja število prejemnikov najbolj zvišalo v trgovini in predelovalnih dejavnostih. Skupaj z drugimi raznovrstnimi dejavnostmi, gradbeništvo in gostinstvom je v teh dejavnostih okrog tri četrtine

vseh prejemnikov minimalne plače⁵. Razen trgovine so to dejavnosti, za katere je v povprečju značilna nizka stopnja izobrazbe zaposlenih.

Dvig minimalne plače je v preteklih treh letih pomembno prispeval k zvišanju plač v zasebnem sektorju, zmanjšanju deleža zaposlenih z niskimi plačami in zmanjšanju neenakosti v plačah, obenem pa tudi k poslabšanju stroškovne konkurenčnosti gospodarstva in izgubi delovnih mest. Ocenjujemo, da je v letu 2010 več kot 3 o. t. rasti plač v dejavnostih zasebnega sektorja mogoče pripisati vplivu dviga minimalne plače in razmeroma hitremu prehodu večine delodajalcev na njeno zakonsko višino, postopnost dviga pa je tudi še v naslednjih dveh letih ustvarjala pritiske na rast plač, a je bil učinek v obeh letih nižji od odstotne točke. Dvig minimalne plače je zato zlasti v letu 2010 ustvarjal močan pritisk na stroške dela na enoto proizvoda in poslabšanje konkurenčnosti gospodarstva. Kratkoročno je po naši oceni zaradi dviga minimalne plače delo izgubilo okoli 7.000 oseb, dolgoročno pa okoli 18.000⁶. Obenem je visoko povečanje minimalne plače vplivalo na zmanjšanje neenakosti v porazdelitvi plač, ki jo merimo z Ginijevim koeficientom in interdecilnim koeficientom (9. decil/1. decil)⁷. Neenakost se je v letih 2010 in 2011, ko imamo na voljo zadnje podatke o porazdelitvi plač, zmanjšala po obeh kazalnikih. Delež zaposlenih z niskimi plačami⁸ je v letu 2011 ostal enak kot v letu prej (17,9 %), ko se je zmanjšal prvič po letu 2005 (17,0 %; 2009 19,3 %). Po podatkih zadnje vseevropske ankete o strukturi plač je znašal primerljiv delež v povprečju držav članic EU v letu 2010 17,0 %.

¹ Postopnost je bila mogoča v obdobju od 1.3.2010 do 31.12.2011, če bi takojšnje izplačevanje povzročilo velike izgube in ogrozilo obstoj podjetja in je bila vezana na sporazum s predstavnikmi delavcev pri delodajalcu.

² S 1.1. 2012 se je minimalna plača zvišala za medletno rast cen konec leta 2011 (2 %).

³ Minimalna plača se je v letu 2012 zvišala v 14 državah, znižala se je le na Poljskem, Češkem in v Grčiji, enaka je ostala v Litvi, Španiji in na Irskem.

⁴ Dejavnosti A-N; R-S, dejavnosti javnih storitev pa so dejavnosti O-Q.

⁵ V predelovalnih dejavnostih 28,7 %, trgovini 16,3 %, drugih raznovrstnih poslovnih storitvah 12,7 %, gradbeništvo 9,3 % in gostinstvu 6,0 %.

⁶ Glej Delovni zvezek UMAR 3/2010 (Brezigar et al.: Ocena posledic dviga minimalne plače) in Ekonomski izzivi 2012 (Okvir 2: Vpliv dviga minimalne plače v letu 2010 na izgubo delovnih mest – Ažurirana ocena funkcije povpraševanja po delu in ocena vpliva dviga minimalne plače ali stroškov dela na zaposlenost).

⁷ Izračunana iz podatkov o porazdelitvi zaposlenih pri pravnih osebah glede na višino bruto plače.

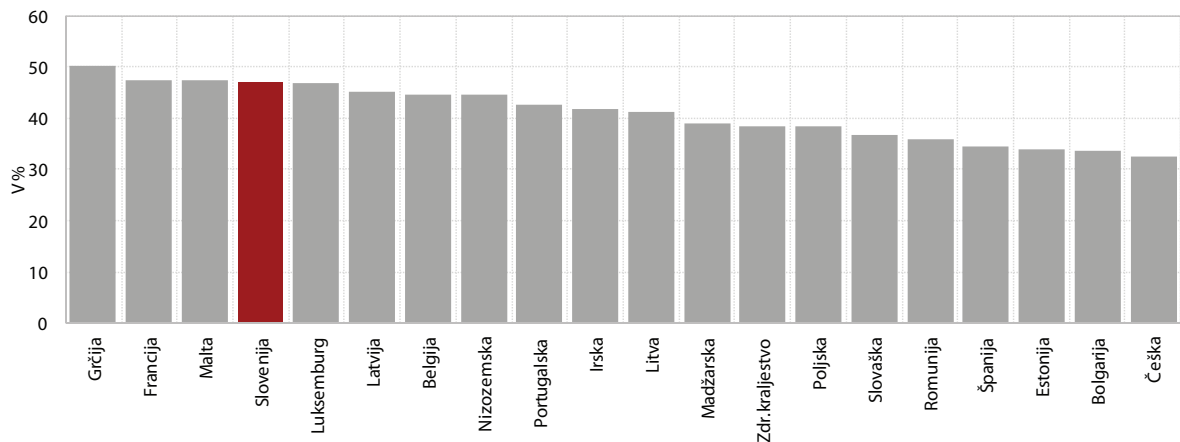
⁸ Po metodologiji OECD so to tisti zaposleni, ki prejemajo plačo, enako dvema tretjinam mediane oz. nižjo, tj. v letu 2011 do višine 883 EUR.

Tabela: Povprečna minimalna bruto plača, povprečna bruto plača in razmerje med njima, Slovenija, 2000–2012

	Minimalna bruto plača	Nominalna rast minimalne plače	Realna rast minimalne plače	Povprečna bruto plača	Nominalna rast bruto plače	Realna rast bruto plače	Razmerje med minimalno plačo in povprečno plačo
2000	322	10,3	1,3	800	10,6	1,6	40,3
2001	366	13,5	4,7	895	11,9	3,2	40,9
2002	408	11,5	3,7	982	9,7	2,0	41,5
2003	445	9,0	3,2	1.057	7,5	1,8	42,1
2004	476	7,0	3,3	1.117	5,7	2,0	42,6
2005	499	4,9	2,4	1.157	4,8	2,2	43,1
2006	516	3,3	0,9	1.213	4,8	2,2	42,5
2007	529	2,5	-1,1	1.285	5,9	2,2	41,2
2008	571	8,0	2,2	1.391	8,3	2,5	41,1
2009	593	3,7	2,8	1.439	3,4	2,5	41,2
2010	679	14,6	12,6	1.495	3,9	2,1	45,4
2011	718	5,7	3,8	1.525	2,0	0,2	47,1
2012	763	6,3	3,5	1.525	0,1	-2,4	50,0

Vir: SURS, SKD 2002 do leta 2008, SKD 2008 od 2009 dalje, AJPES.

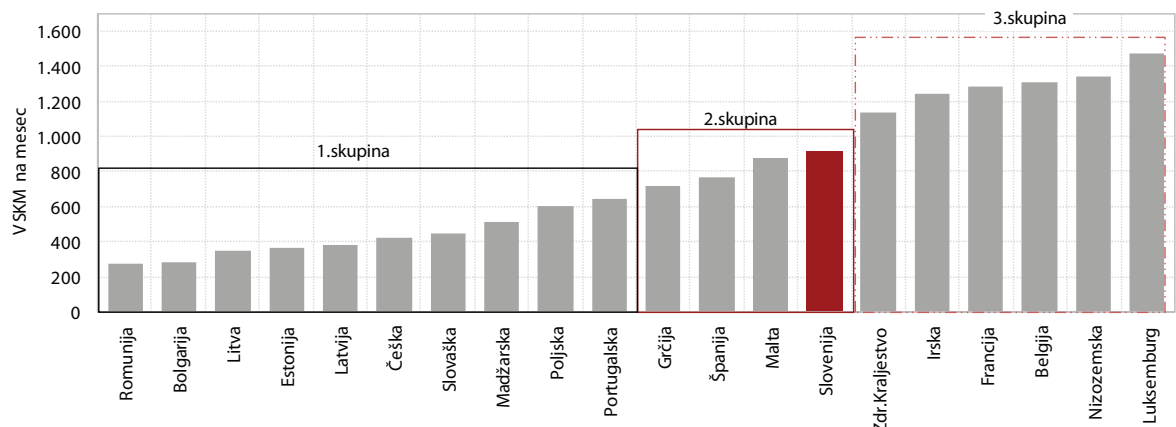
Slika 1: Razmerje med minimalno bruto plačo in povprečno bruto plačo, 2011

Vir: Eurostat, za Slovenijo SURS, AJPES.

Opomba: Za Belgijo, Francijo, Nizozemsko podatek za leto 2010. Za ostale države EU-27 ni podatkov.

Slika 2: Minimalna bruto plača, julij 2012, v standardih kupne moči (SKM)

Vir: Eurostat.

Opomba: oblikovanje skupin Eurostat.